

Dabiskā akmens noturīgais šarms

Akmens materiālus plaši
izmanto iekšējā apdarē.

Teksts: Lilija Limane

Akmens piesaista cilvēkus cauri laikam, un, kā jau visi dabiskie materiāli, kamēr vien to resursi nav izsmelti, neizzudīs no aprites. Akmens gan mēdz sadrupt, un pulējums var nobružāties, tomēr var droši apgalvot, ka akmens arī pēc ilgas lietošanas restaurējot var kalpot mūžīgi.

Akmens dabā un būvniecībā

Latvija ir bagāta ar dolomīta krājumiem, patlaban lielākie tā krājumi atrodas pie Jēkabpils. Siltais un latviešu mentalitātei draudzīgais dolomīts atrodams dzeltenīgās, zaļganās un sarkanīgās pastelkrāsās ar vairāk vai mazāk izteiktu porainību vai dzīslainību. Šis materiāls tiek eksportēts no Igaunijas, kur ir labāk izkoptas tā ieguves un apstrādes tradīcijas.

Būvmateriālu tirgū sastopams arī Latvijas šūnakmens (tā atradnes saglabājušās Bauskas rajona Vecsaules pagastā), tiesa, līdztekus no Rietumeiropas valstīm ievestajam. Rīgas vēsturiskajā arhitektūrā vēl redzami šūnakmens pielietojuma paraugi, piemēram, jūgendstila ēku apdarē, un varētu vēlēties, lai, iztopot nacionālajām tradīcijām, mūsdienu būvēs šis materiāls tiktu izmantots vairāk.

Latvijas būvmateriālu tirgus visvairāk ir piesātināts ar pašiem populārākajiem akmens materiāliem - dabisko marmoru un granītu. Celniecībā un plastikā marmoru lietoja jau senajā Asīrijā, Ēģiptē, Grieķijā un Romā kolonu būvei. Viduslaikos marmora celniecība bija raksturīga Ziemeļītālijā, no kurienes šo tradīciju pārņēma Francija

un Vācija. Verona izveidojusies par pasaules nozīmes akmens apstrādes centru, kopumā Itālijā darbojas ap pusotra tūkstoša akmens apstrādes uzņēmumu, kuros tiek apstrādāts ne tikai pašu zemē iegūtais, bet pat no Skandināvijas ievestais materiāls. Ar marmoru bagāta Grieķija, Spānija, Portugāle, Itālija, Francija, Lielbritānija, Skandināvijas valstis, pēdējā laikā tā ieguve aktivizējusies Ķīnā un Turcijā.

Nevar teikt, ka vienā vai otrā valstī atrodamais marmors ir vērtīgāks par citu, kaut arī pēc izskata tas atšķiras. Atkarībā no eksportētājvalsts var svārstīties marmora un granīta cena, piemēram, no Ķīnas ievestais akmens maksā lētāk nekā līdzīgas kvalitātes no Itālijas ievestais materiāls. Akmens atradnēs nošķel lielus blukus, ko sazāgē plāksnēs. Latvijas akmens dizaina firmas saņem dažāda biezuma (no 2-3 līdz 10 cm) sledus, no kā tālāk saskaņā ar pasūtītāja vēlmēm izgatavo priekšmetus. Tiek ievestas arī gatavas, apstrādātas akmens flīzes tūlītējai iekļāšanai.

Kāpēc izvēlamies akmeni?

Ja ņem vērā materiālu un priekšmetu enerģētiku, akmeņiem piemīt spēcīgs enerģētiskais lauks, kas spēj cilvēku pozitīvi uzlādēt, tāpēc dzīvot vidē, kurā ir dabiski akmeņi, ir veselīgi.

Akmens nelabvēlīgu apstākļu iedarbības dēļ var saplaisāt, tomēr tam raksturīga cietība, izturība un ilgs ekspluatācijas laiks. Tāpat ugunsizturība, salcietība, zems nodiluma koeficients un augsta mehāniskā izturība runā par labu dabiskā akmens izvelei.

Dabiskā akmens izstrādājumi tikpat kā neprasa kopšanu, piemēram, granīta plātņu fasādes gadu desmitiem spīd kā spogulis, tās nav jāpārkrāso. Arī grīdas un interjera priekšmeti no marmora un granīta ir viegli kopjami un ilgi saglabā nevainojamu izskatu, ja vien pareizi apstrādāti un netiek apzināti bojāti.

Psiholoģiski un emocionāli akmens materiāli, īpaši granīts iedevs respektablumu un stabilitāti, tāpēc šis materiāls ļoti iecienīts banku un finanšu ēku būvē. Rīgā akmens materiālus lieto gan ēku restaurācijā, gan reprezentablu ēku jaunbūvēs un interjeros (Rātsnams,